Instanța de fond: Judecătoria Căușeni, (sediul Ștefan Vodă) (jud. Evelina Ciorbă)

Dosarul nr. 3a- 2460/25 (2-25104285-02-3a-29072025)

Republica Moldova
Curtea de Apel Centru
D E C I Z I E

16 decembrie 2025 mun. Chişinău

Colegiul Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al
Curţii de Apel Centru

Având în componenţa sa:

Preşedintele şedinţei, judecătorul Mîra Ghenadie

Judecătorii Ghedrovici Nicolae şi Bostan Angela

Grefier Zabulica Ionela

Judecând în şedinţă publică, cererea de apel declarată de ***Consiliul local Speia*** asupra hotărârii Judecătoria Căușeni, (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, adoptată la acțiunea în contencios administrativ depusă de Primarul s. Speia, Coteț Vitalie împotriva Consiliului local Speia, terț Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova privind anularea deciziei nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia, Coteț Vitalie”,

C O N S T A T Ă:

<u>Obiectul acțiunii, circumstanțele cauzei.</u>

La 17 iulie 2025 primarul satului Speia, Coteț Vitalie s-a adresat cu cerere de chemare în judecată în procedura contenciosului administrativ împotriva Consiliului local Speia privind anularea deciziei nr.8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia Coteț Vitalie” (f.d.1-6).

În motivarea acțiunii, partea reclamantă Coțet Vitalie, în calitate de primar al satului Speia, r-nul Anenii Noi, a relatat că, prin Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coțet Vitalie”, autoritatea deliberativă locală a dispus inițierea referendumului local privind revocarea sa din funcție.

A menționat că, prin actul administrativ contestat, Consiliul local Speia a constatat pretinsa nerespectare a intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local, precum și încălcarea normelor morale și etice de către primar.

Totodată, a enunțat că Consiliul local a aprobat procesele-verbale ale Comisiei de numărare a voturilor privind proiectul deciziei, a inițiat referendumul local pentru revocarea primarului, a pus controlul executării deciziei în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină” și a dispus remiterea către Comisia Electorală Centrală a notei informative privind inițierea referendumului local.

Reclamantul a susținut că decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 reprezintă un act administrativ individual defavorabil, întrucât produce efecte juridice directe asupra mandatului său electiv și inițiază o procedură care poate avea drept consecință revocarea sa din funcția de primar.

În această ordine de idei, a pretins că emiterea actului urma să fie realizată cu respectarea condițiilor de legalitate materială și procedurală prevăzute de Codul administrativ și de Codul electoral.

A invocat că potrivit art. 1 din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală, primarul constituie autoritatea reprezentativă a populației unității administrativ-teritoriale și autoritatea executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret și liber exprimat, în timp ce consiliul local este autoritatea reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale de nivelul întâi.

Reclamantul a relevat că atât consiliul local, cât și primarul își exercită competențele în regim de putere publică, în vederea realizării interesului public local, fiind ținuți să acționeze cu respectarea principiului legalității, a bunei-credințe, a proporționalității și a scopului pentru care le-au fost atribuite competențele legale.

În acest sens, a făcut referire la prevederile art. 6, art. 21–25, art. 28–35 și art. 137 alin. (1) din Codul administrativ, susținând că procedura administrativă urma a fi desfășurată în mod legal, echitabil, adecvat, eficient și corespunzător scopului urmărit.

De asemenea, a evidențiat că procedura inițierii referendumului local privind revocarea primarului este reglementată de Titlul VI, Capitolul XV din Codul electoral nr. 325/2022. Potrivit reclamantului, art. 217 alin. (3) din Codul electoral condiționează inițierea revocării primarului prin referendum de existența unor fapte confirmate în modul stabilit de lege, referitoare la nerespectarea intereselor comunității locale, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege ori încălcarea normelor morale și etice.

Succesiv, a invocat și reglementările art. 220 din Codul electoral, potrivit cărora inițiativa consiliului local de revocare a primarului urmează a fi adoptată prin vot secret, cu votul a două treimi din numărul consilierilor aleși.

În opinia reclamantului, actul contestat nu conține constatări concrete, clare și verificabile referitoare la fapte imputabile acestuia, confirmate prin acte juridice adoptate de autorități competente.

A argumentat că Consiliul local a recurs la formulări cu caracter general, invocând „evenimente recent întâmplate", „situația creată la nivel de autoritate publică locală", pretinsa neexecutare corespunzătoare a atribuțiilor de ales local, încălcarea normelor morale și etice, precum și existența unei „bănuieli rezonabile de comitere a unor infracțiuni". Corespunzător, reclamantul a pretins că asemenea afirmații nu pot constitui, prin ele însele, temei juridic suficient pentru inițierea referendumului local de revocare.

A consemnat că faptele imputate urmau a fi confirmate, după caz, prin hotărâri judecătorești definitive, acte de constatare ale autorităților de control, decizii de sancționare contravențională, hotărâri ale Curții de Conturi, ale Autorității Naționale de Integritate, ale Consiliului Concurenței sau prin alte acte oficiale emise în limitele competenței legale.

În același context, a relevat că invocarea în actul administrativ a existenței unei „bănuieli rezonabile de comitere a unor infracțiuni" este incompatibilă cu principiul prezumției nevinovăției, consacrat de art. 21 din Constituția Republicii Moldova.

Așadar, a declarat că, în lipsa unei hotărâri judecătorești definitive de condamnare sau a unor acte oficiale de constatare, asemenea formulări au caracter vădit intimidator și sunt apte să-i afecteze imaginea, demnitatea și autoritatea publică exercitată în comunitate.

Reclamantul a susținut că proiectul deciziei contestate nu a fost identificat, examinat și avizat în modul corespunzător de comisiile consultative de specialitate ale Consiliului local Speia.

În acest context a invocat prevederile Legii nr. 457/2003 pentru aprobarea Regulamentului-cadru privind constituirea și funcționarea consiliilor locale și raionale, potrivit cărora comisiile consultative de specialitate examinează problemele din domeniul lor de activitate, analizează proiectele de decizii, întocmesc avize și formulează recomandări pentru consiliul local.

La fel a pretins că, înainte de adoptarea deciziei, nu i-a fost oferită posibilitatea reală și efectivă de a prezenta explicații în raport cu faptele și circumstanțele care i se imputau.

În acest sens, a invocat art. 94 din Codul administrativ, care reglementează obligația audierii participantului înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege.

Totodată, reclamantul a susținut că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 nu întrunește exigențele de motivare prevăzute de art. 118–120 din Codul administrativ, menționând că actul administrativ nu cuprinde o descriere a procedurii administrative desfășurate, a probelor administrate, a investigațiilor efectuate, a explicațiilor solicitate sau prezentate, a opiniilor participanților și nici considerente factuale suficiente care să justifice concluzia autorității deliberative locale.

A considerat că simpla enumerare a unor afirmații generale ori a unor aprecieri subiective formulate de consilierii locali nu poate substitui motivarea actului administrativ individual.

În viziunea reclamantului, motivarea trebuie să permită identificarea circumstanțelor de fapt reținute, a probelor care le confirmă și a normelor juridice aplicate de autoritatea publică la emiterea actului. Art. 118 din Codul administrativ definește motivarea drept operațiunea administrativă prin care sunt expuse considerentele care justifică emiterea actului administrativ individual.

Reclamantul a mai remarcat că lipsa unei conlucrări eficiente între primar și consiliul local nu poate fi imputată unilateral primarului, or a punctat că la momentul emiterii deciziei contestate, între Primăria satului Speia și Consiliul local Speia existau mai multe litigii pendinte, având ca obiect anularea unor decizii ale autorității deliberative locale, inclusiv a deciziilor nr. 1/1 din 29 ianuarie 2025, nr. 4/1, nr. 4/2 și nr. 4/6 din 4 aprilie 2025, nr. 11/2 din 17 decembrie 2024, nr. 2/1–nr. 2/5 din 25 februarie 2025, precum și nr. 6/5 din 24 iunie 2025.

Subsidiar, cu titlu de informare a nuanțat că într-o altă cauză, având ca obiect pretinsa neîndeplinire a atribuțiilor de serviciu și neglijența în serviciu, instanța de judecată a respins cererea înaintată împotriva sa, și anume prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi din 25 noiembrie 2024, fiind menținută prin încheierea Curții de Apel Chișinău din 17 februarie 2025.

Raportat la cele expuse, a opinat că actul contestat se înscrie într-un context de conflict instituțional persistent între autoritățile administrației publice locale din satul Speia.

În susținerea acțiunii, reclamantul a făcut referire la Decizia Curții de Apel Chișinău din 24 iunie 2021, pronunțată în cauza privind contestarea deciziilor Consiliului local Dancu, cu privire la inițierea și desfășurarea referendumului local pentru revocarea primarului, invocând că, în cauza respectivă, instanța de apel a relevat importanța respectării procedurii de vot și a exigenței motivării actelor administrative prin indicarea concretă a faptelor și împrejurărilor care justifică emiterea acestora.

În drept, și-a întemeiat pretențiile pe prevederile art. 17, art. 163 lit. a), art. 206, art. 209, art. 212, art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, art. 16, art. 26 din

Legea nr. 436/2006, art. 215, art. 217, art.220 din Codul electoral, art. 33, art. 166, art.167 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

În baza circumstanțelor de fapt și de drept expuse, prin acțiunea înaintată, reclamantul a solicitat admiterea acțiunii în contencios administrativ; anularea integrală a Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025; suspendarea executării Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coțet Vitalie"; examinarea cauzei în lipsa sa ori a reprezentantului său, în eventualitatea imposibilității de prezentare în ședința de judecată.

Prin încheierea din 25 iulie 2025 a Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) a fost admisă cererea depusă de Primarul s. Speia Coteț Vitalie privind suspendarea executării deciziei nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia Coteț Vitalie". S-a suspendat executarea deciziei nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia Coteț Vitalie", până la rămânerea definitivă a hotărârii judecătorești.

Hotărârea instanței de fond ce constituie obiectul apelului.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, acțiunea în contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primarul s. Speia, Coteț Vitalie împotriva Consiliului local Speia, terț Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova privind anularea deciziei nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia, Coteț Vitalie", s-a admis.

Totodată, s-a anulat actul administrativ individual defavorabil decizia nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia Coteț Vitalie".

Verificarea admisibilității apelului;

Invocând ilegalitatea hotărârii instanței de fond, la 28 iulie 2025, Consiliul local Speia a declarat apel asupra hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025.

În conformitate cu prevederile art. 232 alin. (1) Cod administrativ, *apelul se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată în termen de 30 de zile de la pronunţarea dispozitivului hotărârii,* ***dacă legea nu stabileşte un termen mai mic****. Instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată transmite neîntârziat apelul împreună cu dosarul judiciar, după motivarea hotărârii, instanţei de apel.*

Potrivit art. 232 alin. (2) Cod administrativ, *motivarea apelului se prezintă la instanţa de apel în termen de 30 de zile de la data notificării hotărârii motivate.*

Dacă se depune împreună cu apelul, motivarea apelului se depune la instanţa de judecată care a emis hotărârea contestată.

La acest capitol, cu referire la solicitarea apelantului privind eventuala repunere în termenul de declarare a apelului, Completul judiciar reține că, în dispozitivul hotărârii Judecătoriei Căușeni, (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, a fost indicată eronat clauza că aceasta poate fi contestată cu apel în termen de o zi de la pronunțarea dispozitivului.

Or, obiectul prezentei cauze nu îl constituie o contestație electorală examinată în condițiile procedurii speciale prevăzute de Capitolul XIII din Codul electoral și nici contestarea deciziei consiliului local privind desfășurarea referendumului local, pentru care art. 226 alin. (4) din Codul electoral stabilește termenul special de 3 zile de la comunicare.

La caz, acțiunea în contestare a fost înaintată împotriva Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, r-nul Anenii Noi, Coțet Vitalie”, care constituie un act administrativ individual defavorabil. Prin urmare, litigiul este supus regulilor generale ale contenciosului administrativ, fiind exercitată acțiunea în contestare prevăzută de art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ.

Totodată, Completul judiciar relevă că art. 209 din Codul administrativ reglementează termenul de înaintare a acțiunii în contestare, dar nu termenul de exercitare a apelului împotriva hotărârii judecătorești pronunțate în fond. Termenul de declarare a apelului este reglementat de art. 231 alin. (1) și art. 232 alin. (1) din Codul administrativ, potrivit cărora hotărârile judecătoriilor adoptate în contencios administrativ pot fi atacate cu apel, care se depune în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului hotărârii, dacă legea nu stabilește un termen mai mic.

Raportat la circumstanțele cauzei, instanța de apel reține că hotărârea instanței de fond a fost pronunțată public la 25 iulie 2025, iar cererea de apel a fost depusă la 28 iulie 2025, prin urmare Completul judiciar constată că, apelul declarat a fost depus în interiorul termenului legal de 30 de zile prevăzut de art. 232 alin. (1) din Codul administrativ.

În speță, hotărârea motivată a fost comunicată părții apelante la 29 iulie 2025, iar motivarea apelului a fost depusă la 22 august 2025, cu respectarea prevederilor art. 232 alin. (2) Cod administrativ.

În aceste condiții, solicitarea apelantului privind repunerea în termenul de declarare a apelului nu va fi supusă analizei ca lipsită de obiect, or termenul legal pentru exercitarea căii de atac nu a fost omis la caz .

În continuare, la același capitol -sub aspectul pziției intimatului privind pretinsa lipsă a împuternicirilor persoanelor care au semnat cererea de apel din numele Consiliului local Speia, Completul judiciar reține că aceasta nu poate fi admisă. Or,

este cert că, la data depunerii cererii de apel nemotivate, în materialele cauzei nu se regăsea o decizie expresă a Consiliului local Speia prin care președintele Comisiei de specialitate „Drept și disciplină”, *****, și secretarul interimar al Consiliului local Speia, Caraman Mariana, să fi fost desemnați în mod individual în calitate de reprezentanți ai autorității deliberative locale pentru declararea apelului împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 25 iulie 2025.

Totuși, această împrejurare nu poate fi analizată izolat de actele adoptate ulterior de autoritatea publică apelantă, relevante pentru confirmarea voinței acesteia de a exercita calea de atac.

Astfel, prin Decizia Consiliului local Speia nr. 9/7 din 1 august 2025 „Cu privire la confirmarea împuternicirilor de reprezentare la semnarea actului de procedură, precum și ratificarea actului de procedură exercitat din numele reprezentantului”, s-a dispus expres:

1. confirmarea împuternicirilor de reprezentare deținute de președintele Comisiei de specialitate „Drept și disciplină”, **, și de secretarul interimar al Consiliului local Speia, Mariana Caraman, la semnarea, la 28 iulie 2025, a cererii de apel împotriva hotărârii Judecătoriei Căușeni, sediul Ștefan Vodă din 25 iulie 2025, în dosarul nr. 3-114/25;***

2. ratificarea cererii de apel semnate din numele Consiliului local Speia de către persoanele nominalizate.

Prin urmare, Consiliul local Speia, în calitate de autoritate publică apelantă, a exprimat în mod neechivoc voința de a confirma demersul procesual realizat la 28 iulie 2025 și de a-și însuși cererea de apel depusă în numele său. Or, potrivit art. 45 din Codul administrativ, autoritățile publice acționează prin intermediul conducătorilor sau al reprezentanților.

De asemenea, art. 233 alin. (2) din Codul administrativ prevede că cererea de apel se semnează de apelant sau de reprezentantul legal ori împuternicit al acestuia, iar art. 234 alin. (1), coroborat cu art. 212 alin. (1) lit. c) din același cod, impune anexarea documentului care confirmă împuternicirile reprezentantului. În cazul necorespunderii cererii de apel acestor cerințe, art. 235 din Codul administrativ instituie posibilitatea înlăturării neajunsurilor, cererea fiind considerată depusă la data inițială dacă acestea sunt remediate în termenul stabilit de instanță.

Raportat la aceste dispoziții legale, Completul judiciar reține că lipsa inițială, în materialele dosarului, a înscrisului confirmativ al împuternicirilor nu poate fi calificată, în circumstanțele speței, drept un impediment absolut pentru examinarea apelului, în condițiile în care Consiliul local Speia a confirmat ulterior, printr-o decizie expresă, calitatea reprezentativă a semnatarilor și a ratificat cererea de apel formulată din numele său.

Totodată, art. 14 alin. (2) lit. w) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală atribuie consiliului local competența de a desemna reprezentantul

său în instanțele de judecată, inclusiv în litigiile privind legalitatea propriilor decizii.

În acest sens, instanța de apel constată că Decizia nr. 9/7 din 1 august 2025 constituie tocmai actul prin care autoritatea deliberativă locală și-a exercitat această competență, confirmând reprezentarea procesuală și ratificând actul procedural întocmit anterior.

Succesiv, Completul judiciar, mai reține că Decizia Consiliului local Speia nr. 9/7 din 1 august 2025 nu a fost anulată, suspendată sau lipsită de efecte juridice printr-un act emis de autoritatea competentă ori printr-o hotărâre judecătorească. În aceste condiții, instanța de apel este ținută să îi recunoască efectele juridice executorii ale unui act administrativ și să pornească de la prezumția legalității acesteia.

Așadar, la caz pretinsul viciu procedural invocat de intimat, referitor la semnarea cererii de apel de către persoane neîmputernicite, a fost înlăturat prin confirmarea expresă a împuternicirilor și prin ratificarea ulterioară a apelului de către Consiliul local Speia, respectiv argumentele intimatului sub acest aspect nu și-au găsit confirmare și urmează a fi respinse ca neîntemeiate.

<u>Argumentele apelantului vis-a-vis de pretinsa ilegalitate a hotărîrii atacate cu apel.</u>

În motivarea cererii de apel, apelantul a solicitat, după caz, repunerea în termenul de declarare a apelului, casarea integrală a hotărârii Judecătoriei Căușeni, (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere, ca neîntemeiată, a acțiunii înaintate de primarul satului Speia, Coteț Vitalie privind anularea Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, Coțet Vitalie”. Alternativ, a solicitat casarea hotărârii și declararea acțiunii în contencios administrativ ca inadmisibilă, în temeiul art. 207 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ.

Referitor la termenul de declarare a apelului, reprezentantul apelantului a invocat că instanța de fond a indicat eronat în dispozitivul hotărârii termenul de o zi pentru exercitarea apelului.

În acest context, a susținut că, potrivit art. 95 alin. (1) și alin. (8) din Codul electoral, în perioada electorală contestațiile, acțiunile în contencios administrativ, precum și căile de atac împotriva actelor judecătorești se exercită în termen de 3 zile, calculat începând cu ziua următoare celei în care a fost emis actul contestat. Respectiv, a considerat că apelul, declarat la 28 iulie 2025 împotriva hotărârii pronunțate la 25 iulie 2025, a fost depus în termenul legal de atac.

Subsidiar, apelantul a notat că, în eventualitatea constatării omiterii termenului, această situție se datorează faptului că, la data pronunțării hotărârii, Consiliul local Speia nu avea desemnat un reprezentant pentru litigiile privind legalitatea

propriilor decizii, potrivit art. 14 alin. (2) lit. w) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală.

A relevat că, ulterior, prin Decizia nr. 9/5 din 1 august 2025, a fost desemnat reprezentantul consiliului în instanțele de judecată, iar prin Decizia nr. 9/7 din aceeași dată au fost confirmate împuternicirile președintelui Comisiei de specialitate „Drept și disciplină”, *****, și ale secretarului interimar al consiliului local, Caraman Mariana, precum și a fost ratificată cererea de apel semnată de ultimii.

În acest context, apelantul a invocat prevederile art. 370 alin. (1) și alin. (3) din Codul civil, susținând că actul juridic încheiat fără împuterniciri de reprezentare ori cu depășirea acestora produce efecte pentru reprezentat în cazul ratificării ulterioare, exprese sau tacite.

A afirmat că, prin Decizia nr. 9/7 din 1 august 2025, Consiliul local Speia a ratificat expres apelul declarat la 28 iulie 2025. Tot aici, a relevat că Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 a pus controlul executării actului administrativ contestat în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină”, al cărei președinte era *****.

În continuare, sub aspectul temeiniciei apelului, Consiliul local Speia a invocat aplicarea eronată de către instanța de fond a normelor de drept material, argumentând că instanța a apreciat greșit că, pentru inițierea referendumului local, era necesară dovedirea prealabilă, în ordine penală, contravențională sau civilă, a unor acțiuni ilegale comise de primar, precum și expunerea unei motivări exhaustive în Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025.

Apelantul a evidențiat că Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 este motivată atât în fapt, cât și în drept.

Drept urmare, a evocat că actul contestat face referire la situația creată în cadrul administrației publice locale Speia, la pretinsa neconlucrare a primarului cu autoritatea deliberativă, la neasigurarea transparenței privind utilizarea resurselor financiare și a bunurilor publice locale, la neexecutarea corespunzătoare a atribuțiilor de ales local, la încălcarea normelor morale și etice, precum și la existența unor suspiciuni referitoare la posibila comitere a unor infracțiuni, în privința cărora Consiliul local a sesizat organele competente.

În susținerea legalității actului administrativ contestat, apelantul a invocat art. 8 alin. (1), art. 14 alin. (2) lit. z) și art. 19 alin. (5) din Legea nr. 436/2006 privind administrația publică locală; art. 5 alin. (8) lit. g), art. 10 alin. (1) și art. 14 din Legea nr. 768/2000 privind statutul alesului local; art. 23 alin. (1)-(3) din Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică; precum și art. 215, art. 217 alin. (3) și art. 220 lit. a) din Codul electoral.

Totodată, apelantul a susținut că, în temeiul art. 8 alin. (1) din Legea nr. 436/2006, populația poate fi consultată prin referendum local în problemele de importanță deosebită pentru unitatea administrativ-teritorială, în condițiile Codului

electoral.

Prin prisma celor relatate, a nuanțat că, potrivit art. 10 alin. (1) din Legea nr. 768/2000, alesul local este dator să fie demn de încrederea alegătorilor, să contribuie prin exemplu personal la consolidarea autorității administrației publice locale, la onorarea obligațiilor civice, la asigurarea ordinii publice și la respectarea legislației.

Succesiv, apelantul în susținerea apelului declarat a scos în evidență exigențile legale prevăzute la art. 23 alin. (1)-(3) din Legea nr. 199/2010, susținând că demnitarul își exercită mandatul cu bună-credință, iar neexecutarea sau executarea necorespunzătoare a obligațiilor, prerogativelor și competențelor sale poate atrage, în condițiile legii, revocarea sau eliberarea din funcție, temeiurile și cauzele urmând a fi indicate în actul administrativ corespunzător.

De asemenea, apelantul a invocat că instanța de fond a confundat două etape distincte ale procedurii referendumului local, și anume: inițierea referendumului local și desfășurarea referendumului local, susținând că Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 are ca obiect exclusiv inițierea procedurii referendumului, fără a produce, prin sine, efectul revocării primarului și fără a constitui decizia privind desfășurarea referendumului local.

Făcând referire la normele legale relevante, reclamanta a menționat că potrivit art. 226 din Codul electoral, după expirarea a 15 zile de la adoptarea deciziei privind inițierea referendumului local în condițiile art. 220 lit. a) și b) din Codul electoral, consiliul local adoptă decizia privind desfășurarea referendumului local sau refuzul de a-l efectua.

Tot aici, a enunțat că anume decizia privind desfășurarea referendumului local trebuie să cuprindă problema supusă referendumului și motivele revocării primarului, în cazul referendumului privind revocarea acestuia.

Prin urmare, apelantul a considerat că, la etapa inițierii referendumului local, nu există obligația expresă de a expune exhaustiv motivele, probele și faptele care justifică revocarea primarului. A pretins că motivarea deplină urmează să fie expusă în decizia ulterioară privind desfășurarea referendumului local, act care, în temeiul art. 219 și art. 226 din Codul electoral, urmează să fie transmis Comisiei Electorale Centrale pentru stabilirea datei referendumului și organizarea acestuia.

Apelantul a mai susținut că inițierea referendumului local se încadrează în competența legală și în dreptul discreționar al consiliului local, invocând în aceast sens normele legale stipulate art. 1, art. 3 alin. (1), art. 8 alin. (1), art. 10 alin. (1) și alin. (2), precum și art. 14 alin. (2) din Legea nr. 436/2006, potrivit cărora consiliul local este autoritatea reprezentativă și deliberativă a colectivității locale, beneficiind de autonomie decizională, organizațională, gestionară și financiară, în condițiile legii.

De asemenea a mai punctat că, în exercitarea atribuțiilor sale, consiliul local

examinează informațiile și dările de seamă ale primarului, adoptă decizii pe marginea acestora și inițiază, după caz, referendumuri locale în condițiile Codului electoral. Tot aici, a relevat că art. 5 alin. (8) lit. g) din Legea nr. 768/2000 prevede încetarea de drept înainte de termen a mandatului primarului în cazul revocării prin referendum local, în condițiile Codului electoral.

Cu referire la dreptul discreționar, apelantul a invocat art. 16 alin. (1) și art. 137 alin. (1)-(3) din Codul administrativ, susținând că autoritatea publică poate opta între mai multe soluții legale, corespunzătoare scopului legii, cu condiția exercitării competenței cu bună-credință, în limitele stabilite de lege și cu respectarea scopului pentru care i-a fost atribuită, accentuând că la caz Consiliul local Speia și-a exercitat legal competența discreționară de a iniția referendumul local.

În susținerea faptelor pretins imputabile primarului, apelantul a invocat că, după validarea mandatelor actualei componențe a Consiliului local Speia, primarul Coțet Vitalie ar fi refuzat să conlucreze cu autoritatea reprezentativă și deliberativă locală.

Astfel, a specificat că nu ar fi fost asigurat accesul consilierilor la informații de interes public referitoare la utilizarea resurselor financiare ale autorității publice locale, administrarea bunurilor publice, valorificarea proiectelor investiționale și eventualele situații de conflict de interese sau fapte prejudiciabile.

Conomitent, apelantul a informat despre existența unor acte preliminare ale unor autorități publice de specialitate, din care ar rezulta suspiciuni privind delapidarea activelor din bugetul public local.

În acest context, a menționat că informațiile și actele relevante nu ar fi fost comunicate consilierilor locali, inclusiv cele referitoare la valorificarea proiectelor investiționale realizate în interesul comunității, ca urmare au fost adresate plângeri către organele de drept, Inspecția Financiară și Centrul Național Anticorupție, sesizări care, potrivit apelantului, se află spre examinare.

Prin raportare la art. 29 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 436/2006, apelantul a susținut că primarul are obligația de a asigura executarea deciziilor consiliului local, astfel, a considerat că pretinsa obstrucționare a măsurilor adoptate de consiliul local privind transparența bugetară, accesul la informații de interes public și administrarea bunurilor locale contravine atribuțiilor legale ale primarului și poate fi apreciată ca o conduită ilegală și imorală.

În subsidiar, apelantul a invocat inadmisibilitatea acțiunii formulate de primarul Coțet Vitalie, susținând că, potrivit art. 207 alin. (1) și alin. (2) lit. d) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu admisibilitatea acțiunii în contencios administrativ, iar acțiunea se declară inadmisibilă dacă este depusă după expirarea termenului prevăzut de lege, la fel și prevederile art. 209 alin. (1) din Codul administrativ, care stabilește termenul general de 30 de zile pentru acțiunea în contestare, dacă legea nu prevede altfel.

Apelantul a comunicat că la caz, este aplicabil termenul special de 3 zile prevăzut de art. 95 alin. (1) și alin. (8) din Codul electoral.

La fel a, detaliat că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 a fost adoptată la 11 iulie 2025, iar acțiunea a fost depusă la 17 iulie 2025, pretinzând că primarul a cunoscut despre adoptarea actului din chiar data emiterii acestuia, inclusiv prin participarea la ședință a unui consilier din aceeași formațiune politică, precum și prin faptul că alți angajați ai primăriei ar fi cunoscut despre decizia consiliului local.

În consecință, a considerat că acțiunea a fost depusă tardiv și urma a fi declarată inadmisibilă.

Argumentele părții intimate vis-avis de apelul declarat:

Prin referința depusă, partea intimată Primarul s. Speia, Coteț Vitalie a solicitat respingerea apelului declarat de Consiliului local Speia, cu menținerea hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, ca fiind legală și întemeiată.

Argumentele participanților invocate în cadrul judecării apelului:

Intimatul Primarul s. Speia, Coteț Vitalie, și avocatul acestuia Melnic Eduard, în ședința instanței de apel aureiterat argumentele expuse în referință și au solicitat respingerea cererii de apel, ca fiind neîntemeiată și nefondată, susținând pe deplin menținerea hotărârii primei instanțe, ca fiind întemeiată și pe deplin probată.

Apelantul Consiliului local Speia, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost înștiințat legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, despre motivele neprezentării nu a informat instanța de apel, și nu a înaintat careva cereri de amânare a ședinței sau de examinare în lipsa sa.

Terțul Comisia Electorală Centrală, în ședința instanței de apel nu s-a prezentat din motive necunoscute, deși a fost înștiințată legal despre locul, data şi ora examinării cauzei, însă potrivit cererii parvenite în adresa instanței de apel, CEC a solicitat examinarea cauzei în lipsa reprezentantului său. Totodată, Comisia Electorală Centrală și-a reiterat susținerea argumentelor formulate în referința nr. ***** din 25 iulie 2025, atașată la materialele cauzei.

Așadar, ținând cont de circumstanțele expuse, pornind de la reglementările art. 218 lit. d); 239 alin. (2) din Codul administrativ, Completul judiciar a dispus examinarea apelului în lipsa participanților absenți.

Audiind participanții prezenți la proces, studiind materialele dosarului şi înscrisurile administrate, verificând argumentele expuse în cererea de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide că apelul declarat de Consiliului local Speia este neîntemeiat, motiv din care urmează a fi respins cu menținerea hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, din următoarele considerente.

<u>Aprecierea instanţei de apel a argumentelor părţilor şi cadrului legal aplicabil speţei:</u>

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curţii de Apel Centru menționează că prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost aprobat Codul administrativ al Republicii Moldova, care conform art. 257 alin. (1) a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu prevederile art. 195 Cod administrativ, *procedura acţiunii în contenciosul administrativ se desfăşoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepţia art.169–171.*

Potrivit dispoziţiilor art. 219 alin. (1), (3) Cod administrativ, *(1) Instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți. (3) Instanţa de judecată nu are dreptul să depăşească limitele pretenţiilor din acţiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanţii la proces.*

În conformitate cu prevederile art. 240 alin. (1) lit. a) Cod administrativ, *examinând cererea de apel, instanţa de apel adoptă una dintre următoarele decizii-* ***respinge apelul.***

Conform art. 239 Codul de procedură civilă, *hotărârea judecătorească trebuie să fie legală şi întemeiată. Instanţa îşi întemeiază hotărârea numai pe circumstanţele constatate nemijlocit de instanţă şi pe probele cercetate în şedinţă de judecată.*

În temeiul art.240 alin. (1) Cod de procedură civilă, *la deliberarea hotărârii, instanţa judecătorească apreciază probele, determină circumstanţele care au importanţă pentru soluţionarea cauzelor, care au fost sau nu stabilite, caracterul raportului juridic dintre părţi, legea aplicabilă soluţionării cauzei şi admisibilitatea acţiunii.*

Hotărârea este întemeiată, dacă în ea sunt expuse toate circumstanţele care au importanţă la soluţionarea cauzei şi care au fost verificate în şedinţa de judecată multilateral, complet, fiind elucidate probele privind circumstanţele constatate ale cauzei.

Prevederile legale enunţate impun în mod expres, obligația instanţei de apel să verifice circumstanţele şi raporturile juridice stabilite în hotărârea primei instanţe, precum şi cele care nu au fost stabilite şi este obligată să verifice legalitatea hotărârii în întregul ei şi să se pronunţe asupra tuturor motivelor invocate în apel.

Respectiv, conform practicii CEDO instanţa de apel, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligaţia să examineze efectiv problemele esenţiale care îi sunt supuse aprecierii şi să nu se limiteze doar la însuşirea motivelor și concluziilor date de

instanţa inferioară. (*Hiro Balani c. Spaniei*, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; *Georgiadis v. Greciei* nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Completul de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru, analizând legalitatea hotărârii pronunţate în raport cu prevederile art.225 Cod administrativ; art. 239 – 241 Cod de procedură civilă, constată că aceasta urmează a fi menţinută, or instanţa de fond, corect a elucidat şi constatat circumstanţele cauzei, a verificat şi apreciat obiectiv, probele prezente la materialele cauzei, stabilind corect circumstanțele de fapt și aplicând corect legislația pertinentă ce guvernează raportul litigios.

Materialul probatoriu administrat de instanţa de fond, denotă următoarea situaţie;

<u>În fapt:</u>

Materialele cauzei atestă că, conform procesului verbal nr. 7 din 1 iulie 2025 al ședinței extraordinare a Consiliului local Speia, în ordinea de zi s-a adăugat proiectul de decizie „Cu privire la inițierea refrendumului local pentru revocarea din funcție a primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie”.

Potrivit procesului verbal nominalizat supra, urmează că, cu 8 voturi „Pro” a fost inclusă în ordinea de zi a ședinței chestiunea cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie (f.d. 90).

Din procesul-verbal nr. 7 din 1 iulie 2025 al ședinței extraordinare a Consiliului local Speia, se atestă că s-a pus la vot constituirea comisiei de numărare a voturilor în cadrul referendumului local cu 8 voturi „Pro”.

De asemenea, s-a pus la vot proiectul de decizie ca bază cu 8 voturi „Pro”.

Astfel, la 1 iulie 2025, Consiliului local Speia, prin decizia nr. 7/3 „Cu privire la iniţierea referendumului local privind revocarea din funcție a primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie”, a decis:

1. S-a constatat nerespectarea intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege, încălcarea normelor morale și etice de către primarul satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

2. S-a aprobat Procesele-Verbale nr. 1 și nr. 2 ale Comisiei de numărarea voturilor, în privința proiectului de Deciziei nr. 7 cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie, exprimate prin vot secret.

3. S-a inițiat referendum local pentru revocarea primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

4. Controlul executării prezentei decizii s-a pus în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină” a Consiliului Local Speia.

5. S-a aprobat Nota informativă adresată Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

6. Prezenta decizie a intrat în vigoare la data adoptării, s-a adus la cunoștință publică și poate fi contestată în decurs de 10 zile calendaristice de la data adoptării prin depunerea cererii prealabile la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi pe adresa: or. Aneni Noi, str. Mărțișor, 15.

7. Prezenta decizie s-a publicat în registrul actelor locale și s-a adus la cunoștință Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova și Persoanelor nominalizate.

Ținând cont de faptul că s-au înregistrat 8 voturi „Pro" pentru inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie, proiectul de decizie nu a fost adoptat (f.d. 96).

Potrivit procesului verbal nr.1 din 11 iulie 2025 al Comisiei de numărare a voturilor în privința proiectului de decizie nr. 7, „privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a primarului s. Speia Coteț Vitalie", exprimat prin vot secret, în ordinea de zi au fost incluse următoarele chestiuni:

1. Alegerea președintelui Comisiei de numărare a voturilor. Cu 3 voturi „Pentru" s-a ales d-nul *****.

2. Alegerea secretarului comisiei de numărare a voturilor. Cu 3 voturi „Pentru" s-a ales d-na ***** (f.d. 144 dosar administrativ).

Conform procesului verbal nr. 2 din 11 iulie 2025 al Comisiei de numărare a voturilor în privința proiectului de decizie nr.7, privind inițierea Referendumului Local pentru revocarea din funcție a primarului s. Speia Coteț Vitalie", exprimat prin vot secret, în ordinea de zi au fost incluse următoarele chestiuni:

1. Pregătirea buletinlor de vot și lista persoanelor cu dept de vot.
2. Organizarea procedurii de vot în privința proiectului de Decizie, „privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a primarului s. Speia Coteț Vitalie", exprimate prin vot secret.
3. Numărarea voturilor și anunțarea rezultatelor.

În consecință, după finisarea procedurii de vot, în prezența tuturor consilierilor a fost deschisă urna de vot și s-au numărat buletinele. În urna de vot au fost numărate 9 buletine. Ulterior, s-au numărat voturile exprimate dintre care 9 voturi „Pentru" (f.d. 145-146- dosar administrativ).

Conform procesului verbal nr. 8/7 din 11 iulie 2025 al ședinței extraordinare a Consiliului local Speia, „Cu privire la iniţierea referendumului local privind revocarea din funcție a primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie", a decis:

1. S-a constatat nerespectarea intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege,

încălcarea normelor morale și etice de către primarul satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

2. S-a aprobat Procesele-Verbale nr. 1 și nr. 2 ale Comisiei de numărarea voturilor, în privința proiectului de Deciziei nr. 7 cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie, exprimate prin vot secret.

3. S-a inițiat referendum local pentru revocarea primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

4. Controlul executării prezentei decizii s-a pus în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină" a Consiliului Local Speia.

5. S-a aprobat Nota informativă adresată Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

6. Prezenta decizie a intrat în vigoare la data adoptării, s-a adus la cunoștință publică și poate fi contestată în decurs de 10 zile calendaristice de la data adoptării prin depunerea cererii prealabile la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi pe adresa: or. Aneni Noi, str. Mărțișor, 15.

7. Prezenta decizie s-a publicat în registrul actelor locale și s-a adus la cunoștință Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova și Persoanelor nominalizate.

Astfel, din procesul-verbal privind numărarea voturilor se atestă că, pentru inițierea referendumului local privind revocarea din funcție a primarului satului Speia, r-nul Anenii Noi, Vitalie Coțet, au fost exprimate 9 voturi „Pentru", fapt în temeiul căruia Consiliul local Speia a adoptat Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 (f.d. 185-186- dosar administrativ).

Prin decizia Consiliului local Speia nr.8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia Coteț Vitalie" s-a decis:

1. S-a constatat nerespectarea intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege, încălcarea normelor morale și etice de către primarul satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

2. S-a aprobat Procesele-Verbale nr. 1 și nr. 2 ale Comisiei de numărarea voturilor, în privința proiectului de Deciziei nr. 7 cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie, exprimate prin vot secret.

3. S-a inițiat referendum local pentru revocarea primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

4. Controlul executării prezentei decizii s-a pus în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină" a Consiliului Local Speia.

5. S-a aprobat Nota informativă adresată Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

6. Prezenta decizie a intrat în vigoare la data adoptării, s-a adus la cunoștință publică și poate fi contestată în decurs de 10 zile calendaristice de la data adoptării prin depunerea cererii prealabile la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi pe adresa: or. Aneni Noi, str. Mărțișor, 15.

7. Prezenta decizie s-a publicat în registrul actelor locale și s-a adus la cunoștință Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova și Persoanelor nominalizate. (f.d. 143- dosar administrativ).

Din materialele cauzei mai rezultă că, primarul s. Speia, r-nul Anenii Noi, Coteț Vitalie și-a manifestat dezacordul cu actele emise de către Consiliul local Speia, fapt confirmat prin chemare în judecată înaintată de primarul satului Speia împotriva Consiliul local Speia privind anularea deciziei Consiliului local Speia nr. 1/1 din 29 ianuarie 2025 „Cu privire la executarea deciziilor îndeplinite anterior” (f.d.48-53), cererea de chemare în judecată înaintată de primarul satului Speia împotriva Consiliul local Speia privind anularea în tot a deciziilor Consiliului local Speia nr. 4/1 din 04 aprilie 2025 „Cu privire la aprobarea propunerii de proiect cu implementarea acestuia”, nr. 4/2 din 04 aprilie 2025 „Privind sporul pentru consolidarea capacităților profesionale ale funcționarilor publici de execuție din cadrul primăriei s. Speia”, nr. 4/6 din 04 aprilie 2025 „Cu privire la acceptarea transmiterii în gestiune către fondator - CL Speia/Primărie a bunurilor imobile cu înregistrare la ASP” (f.d. 54-58), cererea de chemare în judecată înaintată de Primarul satului Speia împotriva Consiliul local Speia privind anularea în tot a deciziei Consiliului local Speia nr. 11/2 din 17 decembrie 2024 „Referitor la completarea activităților privind modul de desfașurare a ședințelor în cadrul Consiliului local Speia” (f.d.59-61), cererea de chemare în judecată înaintată de Primarul satului Speia împotriva Consiliul local Speia privind anularea în tot a deciziilor Consiliului local Speia nr. 2/1 din 25 februarie 2025, nr. 2/2 din 25 februarie 2025, nr. 2/3 din 25 februarie 2025, nr. 2/4 din 25 februarie 2025, nr. 2/5 din 25 februarie 2025 (f.d.62-65) și cererea de chemare în judecată înaintată de Primarul satului Speia împotriva Consiliul local Speia privind anularea în tot a deciziei Consiliului local Speia nr. 6/5 din 24 iunie 2025 „Cu privire la repartizarea fânului uscat pentru cetățenii deținători de animale din s. Speia” (f.d.66-69).

Prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, (sediul Central) din 25.11.2024, acțiunea de contencios administrativ inițiată de primarul s. Speia, Coteț Vitalie împotriva Consiliului local Speia privind anularea deciziei nr.4/13 din 16.04.2024 cu privire la neîndeplinirea atribuților de serviciu, a fost admisă integral (f.d. 70-82).

La 5 aprilie 2024, un grup de consilieri al Consiliului local Speia, au depus o sesizare la Inspectoratul de Poliție Anenii Noi, privind atragerea la răspundere contravențională a Primarului s. Speia, Coteț Vitalie, în temeiul art. 71 din Codul contravențional (f.d.192- dosar administrativ).

Prin răspunsul nr.***** din 3 iulie 2025 Centrul Național Anticorupție, a comunicat consilierului local ***** că, în faptele descrise nu au fost constatate circumstanțe ce necesită intervenția centrului, iar examinarea sesizării, a fost finalizată fără pornirea procesului contravențional sau penal (f.d. 197- dosar administrativ).

Nefiind de acord cu decizia Consiliului local Speia nr.8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia Coteț Vitalie", primarul satului Speia, Coteț Vitalie a sesizat instanța de contencios administrativ cu prezenta acțiune la 17 iulie 2025 (f.d. 1-6).

Admisibilitatea acțiunii:

Prevederi relevante ale Codului administrative sunt următoarele:

Articolul 20. *Acţiunea în contencios administrativ*

Dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acţiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanţele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

Articolul 206. *Felurile acţiunilor în contencios administrativ*

(1) O acţiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru:

a) anularea în tot sau în parte a unui act administrativ individual (acţiune în contestare);

b) obligarea autorităţii publice să emită un act administrativ individual (acţiune în obligare);

c) impunerea la acţiune, la tolerare a acţiunii sau la inacţiune (acţiune în realizare);

d) constatarea existenţei sau inexistenţei unui raport juridic ori nulităţii unui act administrativ individual sau a unui contract administrativ (acţiune în constatare);

Din perspectiva tipului acțiunii în contencios administrativ, raportat la pretențiile formulate, Completul judiciar reține că acțiunea înaintată de primarul satului Speia, Coteț Vitalie, constituie o acțiune în contestare, exercitată în temeiul art. 206 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, or, prin acțiunea în contestare se urmărește anularea, în tot sau în parte, a unui act administrativ individual.

La caz, reclamantul a solicitat anularea Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, Coțet Vitalie", act administrativ individual defavorabil acestuia.

În acest context, art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ prevede că, examinând în fond o acțiune în contestare, instanța de judecată anulează, în tot sau în parte, actul administrativ individual, precum și eventuala decizie asupra cererii prealabile, atunci când acestea sunt ilegale și prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale.

Articolul 191. *Competenţa jurisdicţională pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Cu excepţia cazurilor prevăzute la alin.(2) şi (3), judecătoriile soluţionează în fond toate acţiunile în contencios administrativ.

Articolul 196. *Competenţa teritorială pentru acţiunea în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contencios administrativ se depune la instanţa de judecată în a cărei rază teritorială îşi are sediul autoritatea publică care a desfăşurat activitatea administrativă contestată, daca legea nu prevede altfel.

Ținând cont de obiectul acțiunii și de prevederile art. 191 alin. (1) din Codul administrativ, instanța de apel constată că prezenta cauză a fost examinată cu respectarea competenței jurisdicționale, întrucât obiectul acesteia nu se încadrează în excepțiile stabilite la alin. (2) și (3) ale art. 191 din Codul administrativ.

Astfel, acțiunea în contencios administrativ a fost înaintată de reclamant cu respectarea competenței jurisdicționale și teritoriale.

Articolul 17. *Dreptul vătămat*

Drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

Articolul 39. *Accesul liber la justiţie*

(1) Controlul judecătoresc al activităţii administrative este garantat şi nu poate fi îngrădit.

(2) Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art.17 sau prin nesoluţionarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanţei de judecată competente.

Articolul 189. *Înaintarea acţiunii în contencios administrativ*

(1) Orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.

Articolul 10. *Actul administrativ individual*

(1) Actul administrativ individual este orice dispoziţie, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin naşterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Articolul 11. *Categoriile actelor administrative individuale*

(1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligaţii, sancţiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat.

Instanța de apel statuează că, prin prisma normelor de drept citate, Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, Coțet Vitalie" constituie un act administrativ individual, emanând de la o autoritate publică locală reprezentativă și deliberativă a populației unității administrativ-teritoriale.

Actul nominalizat reprezintă o măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, ce vizează inițierea procedurii referendumului local pentru revocarea din funcție a unei persoane determinate, și anume a primarului satului Speia, Coteț Vitalie.

Totodată, în sensul art. 10 și art. 11 din Codul administrativ, Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului satului Speia, Coteț Vitalie" reprezintă un act administrativ individual defavorabil intimatului, or, prin acest act, față de primarul satului Speia, Coteț Vitalie, a fost inițiată procedura specială a referendumului local privind revocarea sa din funcție.

Potrivit art. 189 alin. (1) Cod administrativ, *orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorităţi publice poate înainta o acţiune în contencios administrativ.*

În conformitate cu prevederile art. 163 lit. a) Cod administrativ, procedura de examinare a cererii prealabile nu se efectuează dacă: actul administrativ individual este emis de către Guvern, ***un consiliu local*** *sau Adunarea Populară a Găgăuziei.*

Articolul 209. *Termenul de înaintare a acţiunii în contencios administrativ*

(1) Acţiunea în contestare şi acţiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la:

a) data comunicării sau notificării deciziei cu privire la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de prezentul cod pentru soluţionarea acesteia;

b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluţionarea în termen se aplică corespunzător.

(2) Dacă informaţia cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conţine în actul administrativ individual sau în decizia cu privire la cererea prealabilă ori este indicată incorect, înaintarea acţiunii în contencios administrativ se admite în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ sau a deciziei cu privire la cererea prealabilă.

(3) Pentru acţiunea în realizare, acţiunea în constatare şi acţiunea de control normativ nu există termen de înaintare a acţiunii în contencios administrativ.

Ținând cont de prevederile art. 163 lit. a), art. 209 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Curții de Apel Centru atestă că acțiunea depusă de Coteț Vitalie este exceptată de la respectarea procedurii prealabile.

În continuare, cu referire la criticile apelantului privind pretinsa tardivitate a acțiunii în contencios administrativ înaintate de primarul satului Speia, Vitalie Coțet, Completul judiciar reține că exigențile art. 226 alin. (4) din Codul electoral, instituie termenul special de 3 zile de la comunicare, care ***este aplicabil exclusiv deciziei privind desfășurarea referendumului local***, adoptate în condițiile art. 226 alin. (1) din același cod.

Or, Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 vizează etapa inițierii referendumului local, distinctă de etapa ulterioară a adoptării deciziei privind desfășurarea acestuia. Prin urmare, în lipsa unei norme speciale care să prevadă un termen diferit, contestarea actului administrativ individual respectiv este guvernată de termenul general de 30 de zile prevăzut de art. 209 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

Conform normei menționate, acțiunea în contestare se înaintează în decurs de 30 de zile de la comunicarea sau notificarea actului administrativ individual, atunci când legea nu prevede procedura prealabilă.

Totodată, în succederea celor relatate supra, Completul judiciar constată că în pct. 6 al Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025, a fost indicat eronat că actul poate fi contestat în termen de 10 zile calendaristice de la data adoptării, prin depunerea unei cereri prealabile la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi.

Or, potrivit art. 124 din Codul administrativ, informația privind exercitarea căilor de atac urmează să cuprindă calea de atac care poate fi exercitată, denumirea și adresa autorității publice sau a instanței competente, precum și termenul pentru exercitarea acesteia. În cazul actului administrativ contestat, informația inserată în pct. 6 nu corespunde cadrului legal aplicabil, atât sub aspectul termenului de contestare, cât și sub aspectul indicării procedurii și a autorității competente.

În aceste circumstanțe, la caz devin incidente prevederile art. 209 alin. (2) din Codul administrativ, potrivit cărora, dacă informația cu privire la exercitarea căilor de atac nu se conține în actul administrativ individual ori este indicată incorect, acțiunea în contencios administrativ poate fi înaintată în termen de un an de la comunicarea sau notificarea actului administrativ.

Subsecvent, Completul judiciar ține să remarce că, în dosarul administrativ prezentat de Consiliul local Speia, nu se regăsește vre-un înscris care să confirme data comunicării Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025 către primarul satului Speia,

Coțet Vitalie, or, conform exigențelor art. 126 alin. (1) din Codul administrativ, actul administrativ individual se comunică persoanei căreia îi este destinat sau ale cărei drepturi sunt atinse prin acesta.

Totodată, potrivit art. 128 alin. (1) din același cod, comunicarea se consideră efectuată atunci când actul administrativ individual a ajuns la persoana căreia urma să îi fie comunicat, iar, în caz de îndoială, art. 129 alin. (3) din Codul administrativ atribuie autorității publice sarcina de a demonstra ajungerea actului la destinatar, precum și data și ora ajungerii acestuia.

Prin urmare, lipsa dovezii comunicării actului administrativ individual nu determină, în sine, aplicarea termenului de un an prevăzut de art. 209 alin. (2) din Codul administrativ, însă împiedică autoritatea publică să opună persoanei interesate expirarea termenului de contestare, calculat de la o dată neconfirmată.

Mai mult ca atât, chiar și în ipoteza în care s-ar considera că intimatul a cunoscut despre adoptarea Deciziei nr. 8/7 la data emiterii acesteia 11 iulie 2025, acțiunea depusă la 17 iulie 2025 a fost înaintată în interiorul termenului general de 30 de zile prevăzut de art. 209 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ.

Astfel, coroborând prevederile normelor legale citate anterior, cu circumstanțele de fapt ale cauzei, Completul judiciar statuează că, acțiunea înaintată de Primarul satului Speia, Coteț Vitalie a fost depusă în instanța de contencios administrativ cu respectarea termenului legal din care motive, instanța de fond corect a conchis asupra admisibilității acțiunii și a reținut spre examinare fondul cerințelor formulate în acțiune.

Prin urmare, argumentele apelantului privind tardivitatea acțiunii urmând a fi respinse ca neîntemeiate.

<u>Referitor la fondul acțiunii.</u>

Prevederi relevante ale Codului administrativ sunt următoarele:

Articolul 224. *Hotărârile instanţei de judecată*

(1) Examinând acţiunea în contencios administrativ în fond, instanţa de judecată adoptă una dintre următoarele hotărâri:

(2) a) în baza unei acţiuni în contestare, anulează în tot sau în parte actul administrativ individual, precum şi o eventuală decizie de soluţionare a cererii prealabile, dacă acestea sînt ilegale şi prin ele reclamantul este vătămat în drepturile sale;

Conform art. 225 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată nu este competentă să se pronunţe asupra oportunităţii unui act administrativ.

Potrivit art. 219 alin. (1) Cod administrativ, instanţa de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declaraţiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanţi.

Conform art. 93 alin. (1) Cod administrativ, fiecare participant probează

faptele pe care îşi întemeiază pretenţia.

Prin hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025, acțiunea în contencios administrativ intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Primarul s. Speia, Coteț Vitalie împotriva Consiliului local Speia, terț Comisia Electorală Centrală a Republicii Moldova privind anularea deciziei nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia, Coteț Vitalie", s-a admis.

Totodată, s-a anulat actul administrativ individual defavorabil decizia nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia Coteț Vitalie".

Judecând cauza în ordine de apel, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru concluzionează că soluția fondului este una întemeiată, urmând a fi menținută, din considerentele ce vor fi expuse în continuare:

LEGISLAȚIA PERTINENTĂ

(în vigoare la data inițierii procedurii administrative)

Constituţia RM:

Articolul 1. *Statul Republica Moldova*

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile şi libertăţile lui, libera dezvoltare a personalităţii umane, dreptatea şi pluralismul politic reprezintă valori supreme şi sunt garantate.

Articolul 38. *Dreptul de vot şi dreptul de a fi ales*

(1) Voinţa poporului constituie baza puterii de stat. Această voinţă se exprimă prin alegeri libere, care au loc în mod periodic prin sufragiu universal, egal, direct, secret şi liber exprimat.

(3) Dreptul de a fi aleşi le este garantat cetăţenilor Republicii Moldova cu drept de vot, în condiţiile legii.

Articolul 75. *Referendumul*

(1) Cele mai importante probleme ale societăţii şi ale statului sînt supuse referendumului.

Articolul 109. *Principiile de bază ale administrării publice locale*

(1) Administraţia publică în unităţile administrativ-teritoriale se întemeiază pe principiile autonomiei locale, ale descentralizării serviciilor publice, ale eligibilităţii autorităţilor administraţiei publice locale şi ale consultării cetăţenilor în problemele locale de interes deosebit.

(2) Autonomia priveşte atât organizarea şi funcţionarea administraţiei publice locale, cât şi gestiunea colectivităţilor pe care le reprezintă.

Articolul 112. *Autorităţile săteşti şi orăşeneşti*

(1) Autorităţile administraţiei publice, prin care se exercită autonomia locală în sate şi în oraşe, sunt consiliile locale alese şi primarii aleşi.

(2) Consiliile locale şi primarii activează, în condiţiile legii, ca autorităţi administrative autonome şi rezolvă treburile publice din sate şi oraşe.

(3) Modul de alegere a consiliilor locale şi a primarilor, precum şi atribuţiile lor, este stabilit de lege.

Prevederi relevante a Legii privind administraţia publică locală nr. 436-XVI din 28.12.2006, sunt următoarele:

Articolul 14. *Competenţele de bază ale consiliilor locale*

(1) Consiliul local are drept de iniţiativă şi decide, în condiţiile legii, în toate problemele de interes local, cu excepţia celor care ţin de competenţa altor autorităţi publice.

Prevederi relevante a Legii privind statutul alesului local, nr. 768-XIVdin 02.02.2000, sunt următoarele:

Art.5. – (1) Mandatul consilierului şi al ***primarului*** *începe efectiv din momentul validării şi durează pînă la data expirării mandatului consiliului sau primarului respectiv ori înainte de aceasta, dacă intervin anumite condiţii legale pentru încetarea mandatului înainte de termen.*

(4) Mandatul primarului încetează înainte de termen în caz de:

d) revocare prin referendum local, în condiţiile Codului electoral;

Prevederile relevante ale Codului electoral sunt următoarele:

Articolul 1. *Noţiuni generale*

În sensul prezentului cod se definesc următoarele noţiuni generale:

referendum – scrutin prin care poporul îşi exprimă opţiunea în cele mai importante probleme ale statului şi societăţii în ansamblu, avînd drept scop soluţionarea acestora, precum şi consultare a cetăţenilor în probleme locale de interes deosebit.

Articolul 215. *Referendumul local*

Referendumul local reprezintă consultarea cetăţenilor în probleme de interes deosebit pentru sat (comună), oraş (municipiu), raion, unitate administrativ-teritorială cu statut special. Revocarea primarului satului (comunei), oraşului (municipiului) se efectuează, de asemenea, prin referendum local.

Articolul 217. *Problemele supuse referendumului local*

(1) Referendumului local pot fi supuse probleme de interes local deosebit care ţin doar de competenţele legale ale autorităţilor administraţiei publice locale.

(2) Textul întrebării la care trebuie să se pronunţe alegătorii în cadrul referendumului local se redactează într-o manieră neutră, fără ambiguităţi, fără a induce în eroare sau a sugera răspunsul. Nu se admite formularea unor întrebări care se exclud reciproc.

(3) Revocarea primarului prin referendum poate fi iniţiată în cazul în care acesta nu respectă interesele comunităţii locale, nu exercită în mod adecvat atribuţiile de ales local prevăzute de lege, încalcă normele morale şi etice, fapte

confirmate în modul stabilit.

***Articolul 220**. Iniţierea referendumului local*

Referendumul local poate fi iniţiat de:

*a) 1/2 din numărul de consilieri aleşi, iar în cazul revocării primarului **prin vot secret** – de 2/3 din numărul consilierilor aleşi;*

b) primarul satului (comunei), oraşului (municipiului), cu excepţia cazului când se iniţiază referendum pentru revocarea primarului;

c) autoritatea reprezentativă a unităţii administrativ-teritoriale cu statut special;

d) de 10% din numărul cetăţenilor cu drept de vot care au domiciliul pe teritoriul unităţii administrativ-teritoriale respective.

***Articolul 226.** Adoptarea şi publicarea deciziei privind desfăşurarea referendumului local*

(1) După expirarea a 15 zile de la adoptarea deciziei cu privire la iniţierea referendumului local în condiţiile art.220 lit.a) şi b), consiliul local respectiv sau autoritatea reprezentativă a unităţii administrativ-teritoriale cu statut special adoptă decizia privind desfăşurarea referendumului local sau refuzul de a-l efectua.

(2) Decizia privind desfăşurarea referendumului local cuprinde:

a) problemele ce urmează a fi supuse referendumului;

b) motivele revocării primarului, în cazul referendumului pentru revocarea acestuia.

(3) Decizia privind desfăşurarea referendumului local se transmite Comisiei Electorale Centrale pentru stabilirea datei.

(4) Contestaţia împotriva deciziei consiliului local se depune în termen de 3 zile de la comunicare şi se examinează conform procedurilor stabilite pentru litigiile electorale.

(5) Decizia privind desfăşurarea referendumului local se dă publicităţii în termen de 3 zile de la adoptare.

Completul judiciar ține să menționeze că, Primarul este reprezentantul administraţiei publice locale, autoritate reprezentativă a populaţiei unităţii administrativ-teritoriale şi executivă a consiliului local, aleasă prin vot universal, egal, direct, secret şi liber exprimat. Primarul îşi exercită atribuţiile de la data validării mandatului până la data validării următorului mandat de primar, cu excepţia când mandatul încetează înainte de termen.

Calitatea primarului ca autoritate executivă derivă atât din faptul că el este responsabil de îndeplinirea deciziilor consiliului local, cât şi din faptul că el trebuie să realizeze în unitatea administrativ-teritorială legile republicii, actele internaţionale la care Republica Moldova este parte, cât şi toate actele administrative adoptate de autorităţile centrale.

Raportând cadrul legal precitat la circumstanțele faptice ale pricinii, Completul

judiciar reține că la 11 iulie 2025 Consiliul local Speia, prin decizia nr.8/7 din 11.07.2025 „Cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarul s. Speia, Coteț Vitalie”, a decis:

1. S-a constatat nerespectarea intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local prevăzute de lege, încălcarea normelor morale și etice de către primarul satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

2. S-a aprobat Procesele-Verbale nr. 1 și nr. 2 ale Comisiei de numărarea voturilor, în privința proiectului de Deciziei nr. 7 cu privire la inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie, exprimate prin vot secret.

3. S-a inițiat referendum local pentru revocarea primarului satului Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

4. Controlul executării prezentei decizii s-a pus în sarcina Comisiei de specialitate „Drept și disciplină” a Consiliului Local Speia.

5. S-a aprobat Nota informativă adresată Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova privind inițierea referendumului local pentru revocarea din funcție a Primarului s. Speia, r. Anenii Noi, domnul Coteț Vitalie.

6. Prezenta decizie a intrat în vigoare la data adoptării, s-a adus la cunoștință publică și poate fi contestată în decurs de 10 zile calendaristice de la data adoptării prin depunerea cererii prealabile la Judecătoria Căușeni, sediul Anenii Noi pe adresa: or. Aneni Noi, str. Mărțișor, 15.

7. Prezenta decizie s-a publicat în registrul actelor locale și s-a adus la cunoștință Comisiei Electorale Centrale a Republicii Moldova și Persoanelor nominalizate. (f.d. 143- dosar administrativ).

Primarul satului Speia, r-nul Anenii Noi, Coteț Vitalie, a contestat decizia nominalizată, menționând că aceasta a fost adoptată cu încălcarea procedurii administrative, întrucât proiectul actului nu ar fi fost examinat și avizat în modul corespunzător de comisiile consultative de specialitate ale Consiliului local Speia, iar acestuia nu i-ar fi fost asigurat dreptul de a fi audiat și de a prezenta explicații asupra circumstanțelor imputate anterior emiterii actului administrativ individual defavorabil.

Totodată, reclamantul a susținut că decizia contestată nu întrunește exigențele de motivare în sensul art. 118 Cod administrativ, deoarece nu indică fapte concrete, individualizate și confirmate în modul stabilit de lege, apte să justifice inițierea referendumului local pentru revocarea sa din funcție.

La capitolul dat, Completul judiciar reține că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025, prin care a fost inițiat referendumul local privind revocarea primarului Coteț Vitalie, constituie un act administrativ individual defavorabil. Deși aceasta nu produce prin sine încetarea mandatului de primar,

actul declanșează o procedură specială susceptibilă să conducă la revocarea din funcție a unei persoane alese prin vot direct și, prin urmare, afectează în mod nemijlocit interesele legitime ale intimatului.

Corespunzător, actul contestat urma să fie motivat în mod complet, prin indicarea circumstanțelor de fapt și a temeiurilor juridice care au determinat autoritatea deliberativă locală să inițieze procedura referendumului. Exigența motivării nu constituie o simplă cerință formală, ci reprezintă garanția care permite persoanei vizate să înțeleagă faptele reținute în sarcina sa, să cunoască probele pe care s-a întemeiat autoritatea publică și, după caz, să conteste legalitatea concluziilor formulate.

Or, art. 118 Cod administrativ prevede că, (1) Motivarea este operaţiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esenţiale de drept şi de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreţionare trebuie să poată fi recunoscute şi punctele de vedere din care autoritatea publică a reieşit la exercitarea dreptului discreţionar. Motivarea trebuie să se refere şi la argumentele expuse în cadrul audierii.

(2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) **motivarea în fapt** – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreţionar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigaţii, probe, audieri, opinii ale participanţilor contrare conţinutului final al actului etc.

(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual **şi condiţionează legalitatea acestuia**.

Totodată și art. 31 Cod administrativ stabilește că, actele administrative individuale şi operaţiunile administrative scrise trebuie să fie motivate.

Astfel, unul dintre elementele indispensabile ale actului administrativ individual este condiția de motivare a acestuia.

Raportat la speța în cauză, Completul judiciar reține că, instanța de fond just a statuat că actul contestat, Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 urma să fie motivată în mod complet, prin indicarea circumstanțelor de fapt și a temeiurilor juridice care au determinat autoritatea deliberativă locală să inițieze procedura referendumului. Exigența motivării nu constituie o simplă cerință formală, ci reprezintă garanția care permite persoanei vizate să înțeleagă faptele reținute în sarcina sa, să cunoască probele pe care s-a întemeiat autoritatea publică și, după caz, să conteste legalitatea concluziilor formulate.

În această ordine de idei, Completul judiciar constată că, la pct. 1 al Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025, Consiliul local Speia s-a limitat la a constata, în termeni generali, pretinsa nerespectare a intereselor comunității și cetățenilor, neexercitarea în mod adecvat a atribuțiilor de ales local și încălcarea normelor morale și etice de către primarul satului Speia, Coteț Vitalie.

Totodată, din actele procedurii administrative rezultă că, în susținerea inițierii referendumului, au fost invocate expresii și motive cum ar fi „evenimente recent întâmplate", „situația creată la nivel de autoritate publică locală", pretinsa lipsă de conlucrare a primarului cu Consiliul local, precum și existența unei bănuieli rezonabile privind comiterea unor infracțiuni, pentru care ar fi fost sesizate organele competente.

În acest sens, instanța de apel relvă că, asemenea formulări nu individualizează acțiunile sau inacțiunile concrete imputate intimatului. Nu este indicat concret și cert când ar fi avut loc pretinsele fapte, în ce circumstanțe s-ar fi manifestat acestea, care atribuții legale ar fi fost exercitate necorespunzător, ce decizii ale Consiliului local ar fi fost pretins neexecutate și nici în ce mod ar fi fost afectate interesele comunității locale. Mai mult ca atât, decizia contestată nu cuprinde nici o expunere a probelor examinate de Consiliul local Speia, a actelor concrete care ar confirma constatările defavorabile formulate în privința primarului ori a verificărilor întreprinse anterior adoptării actului.

În mod similar, actul nu relevă raționamentul prin care autoritatea deliberativă locală a apreciat că împrejurările invocate întrunesc condițiile necesare inițierii referendumului local privind revocarea primarului.

Sub acest aspect, Completul judiciar reține că motivarea unui act administrativ individual nu se reduce la reproducerea normelor care reglementează atribuțiile generale ale primarului, competențele Consiliului local ori posibilitatea inițierii referendumului. Indicarea unor asemenea temeiuri juridice nu explică, prin ea însăși, ce fapte concrete au fost reținute, care probe le susțin și de ce acestea au fost considerate suficiente pentru adoptarea măsurii contestate.

Așadar, ținând cont de cele menționate mai sus, instanța apreciază ca fiind neîntemeiate criticile apelantului potrivit căruia motivarea deplină urma să fie expusă exclusiv în decizia ulterioară privind desfășurarea referendumului local. Or, este cert că inițierea referendumului local și desfășurarea acestuia reprezintă etape distincte ale procedurii prevăzute de Codul electoral. Totuși, această delimitare nu permite concluzia că decizia de inițiere poate fi emisă în lipsa unei fundamentări factuale proprii.

Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru, ține să menționeze că, decizia privind desfășurarea referendumului local intervine ulterior și presupune că autoritatea deliberativă locală a apreciat deja, la etapa inițierii, că există premise suficiente pentru

declanșarea procedurii de revocare. Respectiv, actul ulterior nu poate remedia retroactiv lipsa faptelor concrete, a probelor și a considerentelor care trebuiau să justifice emiterea Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025.

Această concluzie rezultă și din faptul că inițierea referendumului pentru revocarea primarului este condiționată de existența unor fapte confirmate în modul stabilit. O asemenea condiție privește chiar momentul în care Consiliul local decide să declanșeze procedura referendumului și nu poate fi amânată pentru o etapă ulterioară a acesteia.

În consecință, faptul că decizia privind desfășurarea referendumului local urmează să conțină motivele revocării primarului nu exonerează Consiliul local de obligația de a indica, încă la etapa inițierii, circumstanțele factuale care au determinat constatarea pretinsei nerespectări a intereselor comunității, a neexecutării adecvate a atribuțiilor ori a încălcării normelor morale și etice.

De asemenea, împrejurarea că prin pct. 5 al Deciziei nr. 8/7 a fost aprobată Nota informativă adresată Comisiei Electorale Centrale nu este aptă, prin sine, să înlăture viciul motivării actului contestat, or o asemenea notă ar putea completa fundamentarea actului numai în măsura în care ar individualiza fapte concrete, ar indica probe verificabile și ar permite stabilirea legăturii dintre materialele examinate și concluziile defavorabile formulate în privința primarului.

Contrar criticilor invocare în cererea de apel la acest astept, instanța de apel reține că, apelantul nu a demonstrat că Nota informativă aprobată de Consiliul local ar cuprinde elemente distincte de cele inserate în actul contestat, apte să explice în mod concret ce fapte îi sunt imputate intimatului și prin ce probe acestea au fost confirmate.

Astfel, Completul judiciar concluzionează că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 nu întrunește exigențele de motivare aplicabile unui act administrativ individual defavorabil. Lipsa individualizării faptelor, neindicarea materialelor probatorii și absența unei explicații privind raționamentul autorității emitente împiedică verificarea legalității măsurii dispuse și confirmă justețea concluziei primei instanțe sub acest aspect.

Instanța de apel ține să precizeze că, lipsa indicării în actul administrativ defavorabil, a motivelor care au stat la baza emiterii lui, reprezintă, din perspectiva jurisprudenţei CEDO, o exercitare arbitrară a puterii publice *(a se vedea hot. CEDO Lupşa împotriva României; cererea nr. 10.337/04, § 31 - 34)*. La fel, contrar legislaţiei naţionale şi principiului "bunei guvernanţe" autoritatea publică pârâtă, prin omisiunea de a motiva actul administrativ, nu a acţionat într-un mod corespunzător şi cu maximă consecvenţă (*a se vedea hot. CEDO din 08.07.2008, Megadat.com S.R.L. v. Republica Moldova, nr. 21151/04, § 72; Beyeler v. ltaly [GC], nr. 33202/96. § 120, ECHR 2000-1)*.

În continuare, instanța de apel de asemenea reține că, nu doar normele de drept generale legiferează obligativitatea motivării actului administrativ de inițiere a referendumului local de revocare a primarului. Astfel, conform art. 217 alin. (3) din Codul electoral, revocarea primarului prin referendum poate fi inițiată în cazul în care acesta nu respectă interesele comunității locale, nu exercită în mod adecvat atribuțiile de ales local prevăzute de lege ori încalcă normele morale și etice, **fapte confirmate în modul stabilit.**

Din interpretarea literară a prevederii legale citate, în special a sintagmei „fapte confirmate în modul stabilit", Completul judiciar concluzionează, în afara oricărui dubiu, că revocarea primarului poate avea loc doar în cazul în care nerespectă interesele comunităţii locale, neexercită în mod adecvat atribuţiile de ales local prevăzute de lege, încalcarea normelor morale şi etice imputate acestuia – **este confirmată în modul stabilit, iar această confirmare să se regăsească în dosarul administrativ, cît și în motivarea actului administrativ de inițiere a referendumului.**

În contextul dat, Completul judiciar conchide că inițierea referendumului local privind revocarea primarului nu poate fi fundamentată pe simple aprecieri, suspiciuni sau divergențe instituționale, ci presupune existența unor fapte concrete, confirmate în modul stabilit, care să justifice concluzia că primarul nu a respectat interesele comunității locale, nu și-a exercitat în mod adecvat atribuțiile sau a încălcat normele morale și etice.

Raportat la cele expuse, nu poate fi reținut argumentul apelantului potrivit căruia instanța de fond ar fi condiționat inițierea referendumului exclusiv de existența unor hotărâri judecătorești definitive de condamnare ori a unor acte sancționatorii emise în ordine penală, contravențională sau civilă.

În concret, Colegiul judiciar apreciază că întemeiat instanța de fond a constatat, în esență, că în dosarul administrativ nu se regăsesc elemente factuale concrete și verificabile, apte să susțină constatările defavorabile inserate în pct. 1 al Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025.

Prin urmare, nelegalitatea actului nu rezultă din lipsa unei anumite categorii prestabilite de acte, ci din neprezentarea unor probe suficiente care să permită verificarea faptelor imputate și a legăturii acestora cu inițierea referendumului local.

La caz, Consiliul local Speia a invocat pretinsa lipsă de conlucrare a primarului cu autoritatea deliberativă locală, neasigurarea accesului consilierilor la informații privind utilizarea resurselor financiare, administrarea bunurilor publice și valorificarea proiectelor investiționale, precum și existența unor suspiciuni referitoare la posibile fapte prejudiciabile.

Totuși, instanța de apel constată că aceste susțineri nu au fost concretizate prin indicarea deciziilor Consiliului local pretins neexecutate, a obligațiilor concrete

care i-ar fi revenit primarului, a termenelor de executare, a cererilor de informații formulate de consilieri, a răspunsurilor sau refuzurilor pretins emise de primar ori a altor înscrisuri din care să rezulte, în mod verificabil, conduita imputată acestuia.

În aceeași ordine de idei, exercitarea de către primar a acțiunilor de a contesta în instanța de contencios administrativ deciziile emise de Consiliul local Speia - nu poate fi apreciată, prin sine, drept fapt care confirmă neexecutarea atribuțiilor de ales local, nerespectarea intereselor comunității sau încălcarea normelor morale și etice.

Or, urmează a fi punctat că contestarea unui act administrativ constituie exercitarea unui pretins mijloc de apărare, totodată, soluțiile procesuale pronunțate în unele dintre litigiile respective nu echivalează cu stabilirea unei conduite ilegale sau culpabile a primarului în raport cu atribuțiile sale, iar acțiunea de contestare a unui act pretins ilegal nu poate fi în nici un caz sancționată.

În același timp, Completul subliniază că prin hotărârea Judecătoriei Anenii Noi, (sediul Central) din 25 noiembrie 2024, a fost admisă integral acțiunea lui Coțet Vitalie și anulată Decizia Consiliului local Speia nr. 4/13 din 16 aprilie 2024, referitor la pretinsa neîndeplinire a atribuțiilor de serviciu și neglijență în serviciu (f.d. 70-82).

La fel, instanța de fond a concluzionat în mod întemeiat că nici invocarea sesizărilor adresate organelor de drept ori a pretinselor acte preliminare ale autorităților de specialitate nu este aptă să confirme faptele reținute în actul contestat. Existența unei sesizări sau a unei examinări în curs nu transformă suspiciunile în circumstanțe stabilite și nu permite autorității deliberative locale să le trateze sancționând aceste adresări -a le pune ca bază pentru inițierea procedurii de revocare a primarului.

Mai mult, prin răspunsul nr. ***** din 3 iulie 2025, Centrul Național Anticorupție a comunicat că, în faptele descrise în sesizarea examinată, nu au fost constatate circumstanțe care să necesite intervenția instituției, iar examinarea a fost finalizată fără pornirea unui proces contravențional sau penal.

Prin urmare, Completul judiciar, enunță că materialele invocate de apelant confirmă de fapt la caz existența unor raporturi instituționale tensionate între primar și Consiliul local Speia, care nu permit însă constatarea automată că intimatul a nesocotit interesele comunității locale, nu și-a exercitat adecvat atribuțiile sau a încălcat normele morale și etice.

În condițiile descrise, în lipsa unor elemente factuale concrete, obiective și verificabile, apte să susțină constatările inserate în pct. 1 al Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025, Completul judiciar apreciază întemeiată concluzia primei instanțe că faptele imputate primarului au rămas la nivelul unor afirmații declarative, neconfirmate în modul stabilit.

Astfel, este cert că principiul respectiv instituie condiționarea retragerii unui mandat obținut în condițiile legii doar în strictă conformitate și cu respectarea întocmai, a condițiilor de retragere a acestuia.

Subsecvent, Completul judiciar atestă că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 a fost emisă din oficiu și are caracter defavorabil față de intimatul, primarul s. Speia, r-nul Anenii Noi, Coteț Vitalie.

În asemenea circumstanțe, potrivit art. 70 alin. (1) din Codul administrativ, autoritatea publică avea obligația să îl informeze în scris, într-un termen rezonabil, despre inițierea procedurii administrative.

Succesiv, art. 94 alin. (1) din Codul administrativ garantează participantului dreptul de a fi audiat, înainte de emiterea unui act administrativ individual defavorabil, în legătură cu faptele și circumstanțele relevante pentru actul ce urmează a fi emis.

Față de cele elucidate, Completul reține că din materialele dosarului administrativ nu rezultă că primarul ar fi fost informat în prealabil despre pretinsele fapte care au determinat inițierea referendumului local. De asemenea, nu se atestă existența unei invitații, a unei solicitări de explicații, a unui proces-verbal de audiere sau a unui alt înscris din care să rezulte că acestuia i-au fost comunicate acuzațiile formulate și că i s-a oferit posibilitatea efectivă de a le combate înainte de adoptarea actului contestat.

Astfel, intimatul a susținut că nu a participat la ședința Consiliului local Speia din 11 iulie 2025, că nu i-a fost solicitată prezentarea unor explicații și că a luat cunoștință despre Decizia nr. 8/7 ulterior adoptării acesteia, or, apelantul nu a prezentat probe apte să infirme aceste susțineri.

Simpla examinare a chestiunii în cadrul unei ședințe publice a Consiliului local nu este suficientă pentru a se considera că persoana vizată a beneficiat de o participare efectivă la procedură. Această garanție presupunea informarea prealabilă a primarului despre obiectul procedurii, despre faptele concrete imputate și acordarea unei posibilități reale de a prezenta explicații și, după caz, probe în apărare.

Omisiunea respectivă este relevantă cu atât mai mult cu cât Decizia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 a Consiliului s. Speia cuprinde constatări defavorabile la adresa primarului și constituie premisa inițierii unei proceduri care poate conduce la revocarea mandatului obținut prin vot direct.

Totodată, lipsa audierii se reflectă asupra caracterului incomplet al motivării actului contestat, care nu conține vreo mențiune privind poziția primarului, explicațiile acestuia sau motivele pentru care autoritatea deliberativă ar fi considerat că audierea nu era necesară.

Prin urmare, Completul judiciar contrar criticilor invocate în cererea de apel, apreciază că instanța de fond a reținut întemeiat nerespectarea dreptului intimatului

Coteț Vitalie, de a fi informat și audiat în cadrul procedurii administrative premergătoare adoptării Deciziei Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025, circumstanțe ce contravin prevederilor art.118 alin.(1) din Codul administrativ, or motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

În aceste circumstanțe, susținerile consilierilor locali cu privire la existența motivelor de revocare a primarului din funcție nu pot fi considerate „fapte confirmate în modul stabilit", ceea ce conduce, în lumina art. 217 alin. (3) din Codul electoral, la concluzia că Decizia Consiliului local Speia nr. 8/7 din 11 iulie 2025 a fost adoptată în lipsa premiselor legale necesare inițierii referendumului local privind revocarea primarului.

Analizând hotărârea judecătorească în contextul obligației instanței judecătorești de a-și motiva hotărârea, inclusiv analiza argumentelor principale ale reclamantului în acțiune, Completul de judecată observă că instanța de fond a motivat hotărârea sa în lumina circumstanțelor cauzei și a înscrisurilor prezentate, iar prin interpretarea corectă a normelor materiale, just a ajuns la concluzia respingerii pretențiilor înaintate de apelantul Consiliul s. Speia, r-nul Anenii Noi.

În același timp Completul judiciar specializat consideră oportun de a completa concluziile instanței de fond cu argumente suplimentare ce țin de analiza situației sub prisma punerii în aplicare a principiului securității mandatului reprezentativ obținut prin vot direct și limitele constituționale ale procedurilor de revocare înainte de termen. Astfel încît la acest capitol Completul judiciar consideră necesar să dezvolte distinct analiza asupra naturii juridice a mandatului primarului ales prin vot direct, întrucât litigiul dedus judecății nu privește exclusiv legalitatea unui act administrativ individual, ci limitele în care o autoritate deliberativă locală poate interveni asupra unui mandat reprezentativ conferit prin exprimarea directă a voinței corpului electoral.

Astfel, în mod prioritar Completul va menționa faptul că într-un stat de drept, mandatul reprezentativ nu constituie o simplă prerogativă funcțională a persoanei alese și nici un drept discreționar acordat de autoritatea administrativă, ci reprezintă expresia directă a suveranității poporului, exercitată prin alegeri libere. Din această perspectivă, orice procedură care poate conduce la încetarea înainte de termen a mandatului nu afectează exclusiv situația juridică individuală a alesului local, ci interferează în mod direct cu voința electorală exprimată de comunitatea locală. Constituția Republicii Moldova consacră principiul potrivit căruia suveranitatea națională aparține poporului, acesta exercitând-o în mod direct și prin organele sale reprezentative, în condițiile stabilite de Constituție. Autoritățile administrației publice locale reprezintă una dintre formele concrete de manifestare a acestei suveranități la nivel local, iar alegerea directă a primarului conferă mandatului acestuia o legitimitate democratică distinctă, derivată nemijlocit din votul cetățenilor și nu din voința consiliului local.

În același sens, art. 109 și art. 112 din Constituție consacră autonomia locală și caracterul autonom al consiliilor locale și al primarilor, care exercită competențe proprii, distincte, fără raporturi de subordonare reciprocă. Consiliul local și primarul sunt autorități publice autonome, fiecare fiind învestită direct prin voința electoratului și exercitând atribuții diferite, însă complementare, în realizarea interesului public local. Rezultă că raporturile dintre aceste două autorități nu pot fi concepute ca raporturi de control ierarhic. Consiliul local nu este titularul mandatului primarului și nici autoritatea care poate aprecia discreționar asupra oportunității continuării exercitării acestuia. Într-o ordine constituțională democratică, singura justificare admisibilă pentru declanșarea procedurii de revocare înainte de termen constă în existența condițiilor expres și limitativ prevăzute de lege, demonstrate prin fapte obiective, verificabile și confirmate potrivit procedurilor legale.

Această concluzie rezultă și din jurisprudența constantă a Curții Constituționale a Republicii Moldova, care a reținut în repetate rânduri că principiul statului de drept impune respectarea securității juridice, a încrederii legitime și a stabilității raporturilor juridice, în special atunci când sunt afectate instituții fundamentale ale democrației reprezentative. Curtea Constituțională a subliniat că exercitarea competențelor autorităților publice trebuie să se realizeze exclusiv în limitele stabilite de lege, fără arbitrar și cu respectarea principiului proporționalității, iar orice ingerință asupra exercitării unor funcții elective trebuie justificată prin motive obiective, suficiente și verificabile.

Aceste exigențe sunt pe deplin concordante cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului privind art. 3 din Protocolul nr. 1 la Convenție. Curtea Europeană a statuat constant că dispozițiile art. 3 din Protocolul nr. 1 nu garantează doar dreptul alegătorilor de a participa la alegeri libere, ci și dreptul persoanelor alese de a exercita efectiv mandatul conferit prin votul electoratului. Drepturile electorale reprezintă un element esențial al ordinii democratice, iar orice limitare a acestora trebuie interpretată restrictiv.

În cauza Tănase împotriva Moldovei (Marea Cameră), Curtea a reiterat că drepturile electorale constituie fundamentul unei societăți democratice și că orice restrângere trebuie să urmărească un scop legitim, să fie prevăzută de lege și să păstreze un raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit. Curtea a accentuat că restricțiile nu pot afecta însăși substanța drepturilor garantate de art. 3 din Protocolul nr. 1 și nu pot conduce la golirea de conținut a voinței electoratului. În cauza Paksas împotriva Lituaniei (Marea Cameră), Curtea a subliniat că măsurile care împiedică exercitarea unui mandat reprezentativ trebuie să fie susținute de motive deosebit de serioase, întrucât ele afectează nu doar drepturile persoanei vizate, ci însăși funcționarea mecanismelor democratice. Curtea a arătat că limitările excesive ori insuficient justificate

compromit pluralismul politic și libera exprimare a voinței poporului.

În cauza Ždanoka împotriva Letoniei (Marea Cameră), Curtea a reiterat că statele dispun de o anumită marjă de apreciere în reglementarea drepturilor electorale, însă această marjă nu este nelimitată. Instanțele naționale trebuie să verifice dacă măsurile restrictive răspund unei necesități sociale imperioase, dacă sunt întemeiate pe motive pertinente și suficiente și dacă respectă exigențele proporționalității.

În cauza Lykourezos împotriva Greciei, Curtea a acordat o importanță deosebită securității mandatului parlamentar, apreciind că încetarea înainte de termen a mandatului unei persoane deja alese constituie o ingerință distinctă în drepturile electorale și impune un control jurisdicțional riguros asupra legalității și proporționalității măsurii.

Din ansamblul acestei jurisprudențe rezultă un principiu comun: odată validat în condițiile legii, mandatul reprezentativ beneficiază de o protecție juridică sporită, deoarece reprezintă expresia voinței corpului electoral. În consecință, orice ingerință ulterioară asupra acestuia trebuie supusă celui mai riguros control de legalitate.

Același standard rezultă și din principiile consacrate de Consiliul Europei prin Carta europeană a autonomiei locale, potrivit cărora autonomia locală presupune existența unor autorități locale alese democratic, capabile să își exercite atribuțiile în mod liber și stabil pe durata mandatului conferit de electorat. Carta consacră faptul că autoritățile locale trebuie să beneficieze de condiții juridice care să le permită exercitarea efectivă a responsabilităților publice, fără ingerințe arbitrare sau presiuni incompatibile cu principiile autonomiei locale.

Din perspectiva acestor standarde europene, procedura revocării înainte de termen reprezintă o excepție de la principiul stabilității mandatului democratic și, tocmai din acest motiv, dispozițiile care o reglementează trebuie interpretate strict, iar nu extensiv.

Completul reține că securitatea mandatului alesului local reprezintă o componentă particulară a principiului securității juridice. Acest principiu impune ca autoritățile reprezentative rezultate din alegeri să își poată exercita mandatul în condiții de stabilitate și previzibilitate, iar încetarea anticipată să intervină numai în situații expres prevăzute de lege și riguros demonstrate.

În consecință, simpla existență a unor divergențe instituționale între primar și consiliul local, lipsa consensului politic, conflictele administrative ori percepțiile subiective ale unor consilieri nu pot constitui, prin ele însele, fundament suficient pentru declanșarea unei proceduri care poate conduce la încetarea mandatului conferit prin votul cetățenilor.

Aplicând testul proporționalității prevăzut de Codul administrativ și dezvoltat în jurisprudența Curții Constituționale și a Curții Europene a Drepturilor Omului,

Completul constată că măsura contestată nu satisface niciuna dintre exigențele acestuia. Sub aspectul scopului legitim, protejarea intereselor comunității locale și asigurarea exercitării corespunzătoare a funcției de primar reprezintă, fără îndoială, obiective legitime într-o societate democratică. Sub aspectul aptitudinii măsurii, inițierea referendumului poate constitui, în abstract, un instrument juridic adecvat doar atunci când există fapte confirmate care demonstrează existența motivelor expres prevăzute de lege. Cu toate acestea, analiza necesității relevă că, în lipsa unor fapte individualizate și confirmate în modul stabilit, autoritatea deliberativă locală la caz nu a demonstrat existența unei necesități sociale imperative care să justifice declanșarea procedurii excepționale de revocare înainte de termen.

În final, sub aspectul proporționalității în sens restrâns, Completul judiciar specializat va concluziona că la caz ingerința produsă asupra mandatului obținut prin vot direct este de o gravitate deosebită, întrucât pune sub semnul incertitudinii rezultatul unui scrutin democratic și afectează atât drepturile persoanei alese, cât și voința corpului electoral care i-a conferit mandatul. În lipsa unei fundamentări factuale solide și a unor probe verificabile, o asemenea ingerință devine excesivă și incompatibilă cu principiile statului de drept.

În aceste condiții, Completul reține că sintagma „fapte confirmate în modul stabilit”, utilizată de art. 217 alin. (3) din Codul electoral, nu reprezintă o simplă condiție formală a procedurii, ci expresia legislativă a principiului securității mandatului democratic. Aceasta obligă autoritatea emitentă să demonstreze, încă din momentul inițierii procedurii, existența unor împrejurări concrete, obiective și verificabile, susceptibile de control jurisdicțional efectiv. Or, în prezenta cauză, Consiliul local Speia a fundamentat actul contestat pe aprecieri vagi, generale, suspiciuni, divergențe instituționale și afirmații nedovedite, fără individualizarea faptelor imputate, fără indicarea probelor care le confirmă și fără prezentarea unui raționament apt să demonstreze necesitatea ingerinței asupra unui mandat reprezentativ conferit prin vot direct.

Pe cale de consecință, Completul concluzionează că concluzia instanței de fond cu privire la anularea Deciziei nr. 8/7 din 11 iulie 2025 nu constituie o limitare a autonomiei locale și nici o ingerință în competențele legale ale consiliului local, ci reprezintă expresia controlului jurisdicțional eficient exercitat pentru garantarea supremației Constituției, a legalității administrative, a securității raporturilor juridice și a protecției mandatului democratic rezultat din libera exprimare a voinței electoratului.

Urmare a constatărilor detaliate supra vis-a-vis de circumstanțele faptice ale cazului dedus judecării în ordine de apel, Completul concluzionează că, argumentele expuse de către partea apelantă în cererea de apel sunt lipsite de substanță obiectivă, iar instanța de fond - reieșind din cumulul probelor administrate, a soluționat cauza sub toate aspectele de fapt şi de drept, în

consecință hotărârea emisă fiind legală şi întemeiată, în corespundere cu art. 130 din Codul de procedură civilă.

Prin prisma acestor constatări, instanța de apel concluzionează că, la caz analiza coroborată a materialului probator și a normelor incidente permite Completului să stabilească fără echivoc situația de fapt și de drept relevantă pentru soluționarea litigiului, din care rezultă cert că temeinicia pretenţiilor nominalizate ale părții reclamante a fost demonstrată, iar argumentele invocate de către partea apelantă poartă caracter pur formal.

Respectiv, simpla nemulțumire a părților de soluția adoptată de instanța inferioară, nu poate constitui motiv de admiterea a cererii de apel, dacă nu este invocat sau dacă din conținutul apelului nu se regăsește vreunul din temeiurile de apel expres prevăzute de lege, iar prin prisma jurisprudenței CtEDO, apelul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Cercetând cu maximă diligență materialele prezentate, Colegiul notează că dosarul nu conţine vre-un element susceptibil să o facă să ajungă la o altă concluzie în prezenta cauză.

În consecință, sintetizând cele detaliate mai sus, statuând cu certitudine că argumentele părții apelante sunt neîntemeiate, iar hotărârea instanţei de fond este legală și întemeiată, Completul specializat în examinarea cauzelor de contencios administrativ al Curții de Apel Centru conchide asupra respingerii apelului declarat de Consiliul local Speia și menținerii fără modificări a hotărârii Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025.

În conformitate cu prevederile art. 240 alin (1) lit. a) Cod administrativ, art. 389-390 CPC, Completul de Contencios Administrativ din cadrul Colegiului Civil, Comercial şi de Contencios Administrativ al Curţii de Apel Centru,

D E C I D E :

Apelul declarat de Consiliului local Speia, ***se respinge***.

Se menține hotărârea Judecătoriei Căușeni (sediul Ștefan Vodă) din 25 iulie 2025.

Decizia este executorie de la emitere, însă poate fi contestată cu recurs la Curtea Supremă de Justiţie.

Recursul se depune la Curtea Supremă de Justiţie în termen de două luni.

Președintele completului,

Judecătorul Mîra

Ghenadie

Judecătorii Ghedrovici Nicolae

Bostan Angela